

ספרי' — אוצר החסידים — לויבאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים וחמשה

היכל
שלישי

מאמר
להבין ענין
תורה ותפילה

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכתב יד

על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י. 770 איסטערן פארקוויי
שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

MAAMAR
LEHOVIN INYAN TORAH UTEFILLAH

Copyright © 2022

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת ש"ק פ' בהר הבעל"ט, הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה „להבין ענין תורה ותפילה" מאת כ"ק אדמו"ר הזקן.

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה, מכתב-יד מעתיק.

ובראש הקונטרס – פאקסימיליא מהכתב-יד.

לתועלת הלומדים והמעיינים, הוספנו בשולי העמודים מראי מקומות וצינונים.

*

הקונטרס נערך על ידי הרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא.

מערכת „אוצר החסידים"

ל"ג בעומר, ה'תשפ"ב
ברוקלין, נ.י.

להבין

על מרה ומפואה - ולען יחומא עזארה ו
ומתארה סקחיל תפואה הוא ענטה אעזארה ו
אמיל מרה נאעזארה אנטה " "

דהנה

תפואה נע סיהרא באותה אה אקמה סאוק והוא
במיל ברג העזארה חיוק סאל עק כמילא הקירא
באב'אין או חיוק חק ע סלם אארה' וקגרה ע סלן נארג קרמאה כו' וואקין
הפיל סיהרא אנה אה אקמה סאוק סאוק הפיל סאוק אה קמיל ערמיות כאל אלא אה
סאקתה עהסס באמ רואוק סוס אה קמיל ערמיות סאמ רואוק עתג אלא
כ"ס אה סל הלא ארות העבראין כו' אלא הפיל סק הוא כסאוק עקתה עהסס
אמ אפילת סאוק אמל כסאוקגרת נקד הסנס עספילת אעצמורה " סק הוא קמיל
ואכות קמיל הברור כסאוק עקתה ען גאל הלאה אונע עספילת סאוק אנטה אמל
כסאוקתה ען גאל אהו היא עספילת אארה עוס וגהו ויעזיביל אעזארה קמיל גאל אהו
כו' ואעזארה קמיל הברור נכח ערמיות הנפס סוכח ערמיות הנפס עתג
קמיל הנחסקה אה עסכה ע"ס כח הברור אה הברור נעכא ע"ס וגהו
סל הלא ארות העבראין ססאל וסיהרא אשהק סאוק קקיותה עסלח עקתה ען
חכמה עזארה ונעל אעמק כסאוק או סכא אים יכאל אקד אפיל סוס או ארות
קמיל אהק וההפלארות כו' ע"כ סהברור אים והברור אלא עתכמה אהו
אמל

להבין ענין תורה ותפילה וענין יחודא עילאה ותתאה, שבחי תפילה² הוא ממטה למעלה ובחי תורה מלמעלה למטה.

דהנה תפילה נק' סיהרא³, דלית לה מגרמה כלום, והוא בחי דוד המלך ע"ה, חיים⁴ שאל ממך, כדאי⁵ בגמרא דוד אין לו חיים, רק ע' שנה מאדה"ר, ובזהר⁶ ע' שנין מאדם קדמאה כו'.

ולהבין הפי' סיהרא לית לה מגרמה כלום. שאין הפי' שאין לה בחי עצמיות כלל אלא מה שמקבלת מהשמש, דאנו רואים שיש לה בחי עצמיות, שאנו רואים שנק' מאור כמ"ש את⁷ שני המאורות הגדולים כו'. אלא הפי' כך הוא, כשאינה מקבלת מהשמש לא משפעת כלום, אבל כשעומדת נגד השמש משפעת מעצמותה. כך⁸ הוא בחי מלכות⁹, בחי הדבור, כשאינה מקבלת¹⁰ מן ז"א בעלה, אינה משפעת כלום למטה, אבל כשמקבלת מן ז"א, אזי היא משפעת מאורה ממש. וזהו ויעמיד¹¹ ליעקב בחי ז"א לחוק כו' וד"ל. ולמשל בחי הדבור מכח עצמיות הנפש, שמכח עצמיות הנפש נתמשך בחי המחשבה, וגם נמשכה ממנה כח הדבור, וגם המדות נמשכו ממנה.

וזוהו שני המאורות הגדולים, שמשא וסיהרא, שניהם שווין בקומתם, ששניהם מקבלים מן חכמה עילאה. ולמשל לתינוק כשאינו לו שכל אינו יכול לדבר,

קסח, א. נה, א. צא, ב. יל"ש בראשית רמז מא. במדבר"ר פ"ד, יב. פדר"א פ"ט. הנסמן במאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' ריד.

עוד בענין הע' שנה שניתנו לדוד – ראה הנסמן במ"מ במאמרי אדה"ז ענינים ע' קט. כתובים ח"א ס"ע כב ואילך.

7) את שני המאורות הגדולים: בראשית א, טז.

8) כך הוא בחי מלכות: ראה ע"ח ש"ו (שער העקודים) פ"ו – שמל' . . לית לה מגרמה כלום. וראה ג"כ הנסמן במאמרי אדה"ז פרישות התורה ח"ב לע' תתקיא.

9) מלכות, בחי הדבור: ראה זח"א פו, ב. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ע' שפב. וש"נ.

10) מקבלת מן ז"א: ראה פרדס שער ערכי הכינויים מערכת לבנה. חמה.

11) ויעמיד ליעקב: תהלים קה, י. דברי הימים א טז, יז.

1) להבין ענין תורה ותפילה: נעתק מכת"י מס' 2562 (ה, א).

ישנם עוד ה' מאמרים מכ"ק אדמו"ר הזקן המתחילים ב, ענין תורה ותפילה. א' נדפס במאמרי אדה"ז אתהלך לאזניא ע' פז, ועוד ד' נדפסו במאמרי אדה"ז ענינים ח"ב ע' תרט ואילך, ונתבארו בהם כמה מהענינים שבמאמר שלפנינו. ואולי זהו נוסח אחר מאתהלך לאזניא הנ"ל.

2) תפילה הוא ממטה למעלה: ראה זח"א רטו, ב. זח"ג שו, ב. תקו"ז תמ"ה (פג, א). תניא אגה"ת רפ"י.

3) סיהרא דלית לה מגרמה כלום: ראה זח"א לג, ב. קלה, ב. רלו, ב. רמט, ב. זח"ב רטו, א. זח"ג קיג, ב. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שפג.

4) חיים שאל ממך: תהלים כא, ה.

5) כדאי בגמרא דוד אין לו חיים: ראה סוכה נב, א.

6) ובזהר ע' שנה מאדם קדמאה: ראה זח"א

להבין ענין תורה ותפילה

אפי' שיש לו מדות, בחי' אהבה והתפארות כו', על כרחך שהדבור אינו מהמדות אלא מחכמה, וזהו אבא¹² יסד ברתא. והנה תפלה¹³ נק' בחי' מלכות, שאין לה מגרמה כלום, שאין לה חיות כלל, אלא ע' שנין שאולין מאדם קדמאה. וזהו נאלמתי¹⁴ דומי, וכרחל*¹⁴ לפני גוזה כו', שהיא בחי' אילם, שאין לה חיות, שהוא נק' חיי שעה, שתורה¹⁵ נק' חיי עולם ותפילה נק' חיי שעה, שאין לה חיים אלא שאולין, מניחין חיי עולם כו'.

דהנה קהלת אמר ז'¹⁶ הבלים, הבל הבלים כו'. דקהלת נק' חכמת שלמה, חכמה שבמלכות. ויש ז'¹⁷ הבלים דלעילא ויש ז' הבלים דלתתא. דיש הבל הפה בחי' וברוח¹⁸ פיו כל צבאם שהוא הבל הפה, והבל הפה בחי' גשמיות נגד הבל הלב, שהבל הפה יכולין לשקול אותה. והנה הבל קודם דאתעביד מינה קלא כשהיא בפה נק' בנין מלכות, ובזהר נק' בירא, חכמה שבמלכות. והנה שלשה¹⁹ עדרי צאן רובצים עליו וממנה ישקו כל העדרים, שהשבילין יוצאין לכאן ולכאן (כמו שעושין מז'²⁰ ונעשות מכל המלכות מהז' מדות עילאין), ומההוא הבל²¹ אתעביד קלא. וזהו בחי' אחד²², א"ח ד', פסיעה²³ לבר. וזהו יחודא תתאה, שצריך להתבונן בתפילה איך כל מה שיש בכל העולמות ב"ע, שהם בחי' ז' הבלים דלתתא, דמינה אתעביד קלא, הכל המקור שלהם למעלה בבחי' ז' הבלים דלעילא, שהוא בלב, שהוא בחי' ז"א דאצילות. ונעשה יחוד²⁴ קב"ה ושכינתו, הוי' אלקים, סכ"ע עם ממכ"ע. דהנה הקול שהוא עובר דרך אורא דארעא, הוא בחי' גשמיות. והוא למשל כמו שער שהוא לבר מגופא, והראי' כשחותכין²⁵ השער אינו מזיק לו, אעפ"כ יש לו יניקה מהראש.

19) שלשה עדרי צאן: ע"פ ויצא כט, ב.
20) מן: בכתי' יש כאן מקום חלק לתיבה אחת.

21) הבל אתעביד קלא: ראה זח"ג מז, ב.
22) אחד, א"ח ד': ראה ואתחנן ו, ד. זהר בהקדמה יב, א. זח"ג רלו, ב.
23) פסיעה לבר: לשון הזהר ח"ג רנ, ב.
24) יחוד קב"ה ושכינתו: ראה זח"א רסז, ב. זח"ב קיט, א. זח"ג פג, א. קט, ב. שז, א. תקו"ז בהקדמה ג, א. תי"ג כח, ב. תס"ו צז, סע"ב.
25) כשחותכין השער. יניקה מהראש: ראה ביאורו ללאהאמ"צ קטט, ד ואילך. סידור עם דא"ח [הוצאת קה"ת תשע"ט] סח, ג. כקט, ג ואילך. ובכ"מ.

12) אבא יסד ברתא: זח"ג קנז, ב. רמח, א.
תקו"ז תס"ט (קה, ב). ועוד.
13) תפלה נק' בחי' מלכות: ראה זח"א קסח, ב. אוה"ת ר"ה ס"ע א"שצא ואילך.
14) נאלמתי דומי: תהלים לט, ג.
14*) וכרחל לפני גוזה: ישעי' נג, ז.
15) שתורה נק' חיי עולם: ראה שבת י, א.
16) ז' הבלים הבל הבלים: קהלת א, ב. וראה קה"ר וילקוט שמעוני עה"פ.
17) ז' הבלים דלעילא: ראה זח"ג מז, ב. תניא אגה"ק ס"ה (קה, ב). פירוש המלות לאדהאמ"צ כ, ג. וראה גם ביאורו להצ"צ ח"ב ע' תתפ, תתפ ואילך.
18) וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.

להבין ענין תורה ותפילה

ז

וזהו בבחי' ממכ"ע, שהוא בחי' אל²⁶ מסתתר, בחי' שרפים²⁷ עומדים ממעל לו, ממעל²⁸ לשכינתו, שהזיו הוא מוסתר אצלם עד שאין רואים אותו, רק בחי' הכלי וד"ל. וצריך להיות הוי"ו²⁹ אלקים בחי' אחד, שגם הפסיעה לבר הכל אחד. כי ז' הבלים דלתתא, שהוא בחי' ב"ע, בחי' לכי³⁰ ומעטי את עצמך כו', הכל הוא בו' הבלים דלעילא, הבל הלב. והוא כמו למשל, דהנה קול³¹ הוא מורכב מד' יסודות, מארמ"ע, דאנו רואים אם גובר החמימות הוא כך, ואם גובר הליחות הוא כך, וד"ל. כך הוא בהבל הלב [וזהו האל³² הגדול הגבור והנורא, ולמטה נק' אלקי אברהם כו' וד"ל], והוא נק' קלא³³ פנימאה דלא אשתמע, הקול³⁴ קול יעקב, וי³⁵ זעירא, שאם יש³⁶ לו בלב שמחה, אזי יוצא הקול מתוך ואם לאו הקול מרה שחורה או רחמנות כו' וד"ל, שהכל הוא מהבל הלב, שג"כ מורכב מד' יסודות כנ"ל.

והנה בהבל הפה דאתעביד מיני' קלא יש ב' מיני שינויים ממה שיש בלב, ששם בלב הם בהתרחבות, וכשבא אל הבל הפה הוא ב' צמצומים. א', שמתחלק לכמה בחי', כמו הדבור שיש בו כמה אותיות. והשני, שהוא בצמצום, ואינו כמו בהלב, שמה שהוא בלב יכול לדבר בב' או בג' תיבות כו' וד"ל. והבל הפה הוא בחי' וברוח פיו כל צנאם, שהם כל העולמות ב"ע. לפיכך יש בחי' בבריאה³⁷ מחנה מיכאל מחנה גבריאל בחי' מחנות (וזהו מאשפות³⁸ ירים אביון, זהו בחי' צדיק³⁹ חי עולמים), ובו"א דאצילות אינו נק' מחנה רק מדות אהבה כו', שבמחנה יש כמה מינים. וזהו השני צמצומים הנ"ל. לפיכך המזלות שגם הם מקבלים מלמעלה, והשרים של מעלה שהם ג"כ מקבלים מהמחנות הנ"ל, לכן פעם שזה גובר ופעם שזה גובר ופעם שזה מצליח כו' וד"ל.

עוד יש ב' בחי' בהבל הפה, דהיינו שני דברים. א', שנמשך מהבל הפה עד למטה ואינו חוזר, שהוא בחי' מחנה. והשני, יש בחי' ששואף את הרוח

33 קלא פנימאה דלא אשתמע: זח"א ג, ב. ועוד. וראה בהמ"מ במאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' שח.
34 הקול קול יעקב: תולדות כז, כב.
35 ו' זעירא: ראה מאמרי אדה"ז תקס"ח (ח"א) ע' תסד. כתובים (ח"א) ע' יב.
36 יש לו בלב שמחה. . הקול מתוך: ראה ג"כ תו"א בשלח סג, ג.
37 בבריאה מחנה מיכאל: ראה זח"ג קיח, ב.
38 מאשפות ירים אביון: תהלים קיג, ז.
39 צדיק חי עולמים: ראה זח"א כה, ב. קלב, א. קצג, ב. זח"ב רעו, ב. זח"א רמד, ב. ועוד.

26 אל מסתתר: ישע"י מה, טו.
27 שרפים עומדים ממעל לו: שם ו, ב.
28 ממעל לשכינתו: ראה זח"ג עט, ב.
29 הנסמן במאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ג ע' תתקמח.
29 הוי"ו אלקים בחי' אחד: ע"פ ואתחנן ו, ד.
30 לכי ומעטי: חולין ס, ב.
31 קול הוא מורכב מד' יסודות: ראה זח"ב מג, ב. קפד, ב. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תרנא. וש"נ. תו"ח בראשית ל, ד ובהנסמן במ"מ לשם.
32 האל הגדול הגבור והנורא: עקב י, יז.
ירמי' לב, יח. נחמי' ט, לב.

להבין ענין תורה ותפילה

אצלו. ולכן יש ב' בחי' במלאכים. שיש מלאכים שמעת בריאות עולמות אינם משתנים רק עומדים על השגה א', ואינם בטילים במציאות. ויש בחי' מלאכים שבטלים במציאות ממש, והם למעלה מבחי' המלאכים שאינם משתנים. וזהו חדשים⁴⁰ לבקרים. וזהו בחי' בהמות⁴¹ בהררי אלף, ונק' בהמה⁴² רבה בגימטרי' שם ב"ן. וזהו כד⁴³ צמא' שתי לון בגמיעא חדא, שהם בטלים במציאות כו' וד"ל. וזהו כולם⁴⁴ בחכמה עשית, שהוא חכמה שבמלכות, ונק' בנין מלכות, שהוא בחי' בשכמל"ו⁴⁵, ברוך הוא, כתר. שם כו', ב"ע. וד"ל. ובזהר⁴⁶ נק' בירא באר חפרוה כו', ונק' הבל הפה, ואתעביד מינה קלא, ונק' קול⁴⁷ ה' בכח, לכי ומעטי את עצמך, הם כל העולמות ב"ע שהם פסיעה לבר, א"ח ד'. לכן צריך להתפלל ולהתבונן איך כל מה שיש למטה הכל הוא בז' הבלים דלעילא, שהוא בחי' ז"א דאצילות, ממזרח⁴⁸ שמש כו'. ונעשה א"ח ד', יחוד קוב"ה ושכינתו, סוכ"ע בממכ"ע, הוי' אלקים.

ותפילה נק' בחי' מלכות, כמ"ש ואני⁴⁹ תפלה, לית לה מגרמה כלום, אלא חיים שאולין מאדם קדמאה. וזהו כל⁵⁰ המעיין בתפילה בא לידי כאב לב כו', שאין לה חיות כלל, שהוא בחי' מלמטה למעלה, ואינו יכול ליקח לעצמו נחת, שצריך להיות בחי' בר לבב, כולם בחכמה⁵¹ אתברירו, העלאת מ"ן, שיעשה הגשמיים בחי' בר, ואם לאו ח"ו יכולים הקליפות לינק, מפני שנק' אילנא^{51*} דמותא, עץ הדעת ט"ר, שאין לה חיים. ואחר התפילה צריך ללמוד, והתורה⁵² נק' אילנא דחיי, שהוא מלמעלה למטה, שיכול ליקח לעצמו נחת, כמ"ש ברבא⁵³ זחה דעתו, לכן נק'⁵⁴ לחם ומזון. וזהו חדאי⁵⁵ נפשאי לך קראי לך תנאי. והתפילה הוא בחי' קורא בתורה.

(49) ואני תפלה: תהלים קט, ד.
 (50) כל המעיין . . . כאב לב: ברכות לב, ב.
 הבא לקמן נתבאר במאמרי אדה"ז על ענינים ע' תמה.
 (51) בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב.
 תנאי אגה"ק סכ"ח. ובהמ"מ במאמרי אדהאמ"צ שמות ח"ב ע' שכא.
 * (51) אילנא דמותא: ראה זח"א לה, ב.
 (52) והתורה נק' אילנא דחיי: זח"א קצג, א.
 (53) ברבא זחה דעתו: ראה תענית כ, סע"א: ראב"ש שהי' דעתו גסה.
 (54) נק' לחם ומזון: ראה חגיגה יד, א. ב"ר מג, ז.
 (55) חדאי נפשאי לך קראי: ראה פסחים סח, ב (ובפרש"י).

(40) חדשים לבקרים: איכה ג, כג.
 (41) בהמות בהררי אלף: תהלים נו, י.
 (42) בהמה רבה בגימטרי' שם ב"ן: ס' הליקוטים להאריז"ל שמיני יא, ב. טעמי המצות ושער המצות להאריז"ל ר"פ שמיני. תנאי ספמ"ו. לקו"ת אמור לו, א. תרי"ח בראשית טז, ג ובהערה 26.
 (43) כד צמא' שתי לון בגמיעא חדא: ראה זח"א יח, ב.
 (44) כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
 (45) בשכמל"ו: פסחים נו, א.
 (46) ובזהר נק' בירא באר חפרוה: ע"פ חוקת כא, יח. וראה זח"א מח, ב. מט, א.
 (47) קול ה' בכח: תהלים כט, ד.
 (48) ממזרח שמש: ע"פ תהלים קיג, ג.

וזָהוּ שהראשונים לא היו צריכים להתפלל שתורתן⁵⁶ אומנתן, כמו רשב"י שידע כל מאמר מעשרה⁵⁷ מאמרות נגד עשרת הדברות. ועשרה מאמרות, בחי' וברוח פיו כל צבאם, הם בחי' חומר נגד הצורה, שהוא בחי' עשרת הדברות, שכל מאמר הוא בחי' חומר שנעשית ע"י הצורה, הוא בחי' עשרת הדברות, שמצייר את החומר שיהי' כך נגד הצורה וד"ל. והתורה נק' חיי עולם, והתפילה נק' חיי שעה, חיים שאולין, לית לה מגרמה כלום. לכן צריכין להתפלל מקודם, וליבטל מכל וכל, כמו שאין לו חיים כלל, ואח"כ התורה, בחי' חיי עולם, כי⁵⁸ אמרתך חיייתני, לעולם לא אשכח פקודיך. כי התורה למעלה מעלה מבחי' סוכ"ע, שהוא בחי' בדבר⁵⁹ ה' שמים נעשו, שהוא בחי' דבור שבחכמה שבמלכות שבחכמה עילאה, וכמ"ש אם⁶⁰ לא בריתי כו' חוקות שמים וארץ לא שמת, וכמו לעתיד כתיב אשת⁶¹ חיל עטרת בעלה, למעלה מז"א שהם המדות. וכמו למשל שיכול לדבר בחכמה בלא המדות וד"ל. וכמ"ש בזהר⁶² בלק דאתקריאת המלאך כד קבילת זהרא מגו אספקלריא דלעילא, דכד מברכין אבא ואימא להאי, אמרי לה ברתי זילי נטורי ביתך, פקודי לביתך, הכי עבידי לביתך, זילי וזוני לון, זוני בההיא עלמא, הא לך כל מה דתצטרכי למיהב לון כדין איהו מלאך כו' וד"ל.

אבל עתה בגלות צריך להתפלל ואח"כ ילמוד. וזהו יושב ושונה, הקב"ה⁶³ יושב ושונה כנגדו. וזהו הלומד⁶⁴ תורה בלילה הקב"ה אתי עם צדיקייא וציית לקוליהון, שנעשה בזה מוחין לז"א וד"ל. ושונה כנגדו ממש, ששניהם שוין בקומתן, שני המאורות הגדולים, שגם הדבור מקבל מחכמה עילאה כמו המדות כמ"ש לעיל וד"ל, שמהתורה אינם יכולים הקליפות לינק, שהיא למעלה מבחי' סוכ"ע. אבל אם לא יתפלל וילמוד, יכולים הקליפות לינק, מחמת שהוא למטה, ואינו בטל למעלה. וזהו האומר⁶⁵ אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו, מחמת שבלא תפילה הוא למטה, ואינו יכול לבוא לבחי' התורה, שהיא למעלה והוא למטה, ויכולים הקליפות לינק. לכן צריך להתפלל מקודם ולהיבטל מכל וכל ואח"כ תורה וד"ל.

62 בזהר בלק דאתקריאת המלאך: זחי'ג

קפו, א.

63 הקב"ה יושב ושונה כנגדו: תדא"ר רפי"ח. יל"ש איכה רמז תתל"ד.

64 הלומד תורה בלילה . . וציית לקוליהון:

ראה זהר בהקדמה ד, ב. זחי"א רלב, א.

65 האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.

56 שתורתן אומנתן: ראה שבת יא, א.

57 מעשרה מאמרות נגד עשרת הדברות:

ראה זחי"ג יא, ב ואילך. לקות חקת נו, ד.

58 כי אמרתך חיייתני: תהלים קיט, נ.

59 בדבר ה' שמים נעשו: שם לג, ו.

60 אם לא בריתי: ירמי' לג, כה.

61 אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.

לזכות

הילד **יוסף בנימין** שי

לרגל יום הולדתו השלישי, כ"ו ניסן ה'תשפ"ב
וחגיגת האפשרעניש שלו ביום ל"ג בעומר, ח"י אייר ה'תשפ"ב
ויה"ר שיגדל להיות חסיד, ירא שמים ולמדן

ולזכות

אחותו **יוכבד מרים** שתחי

ואחיו **גרשון** שיחי

ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' **יצחק נתן דוד**

וזוגתו מרת **שרה**

שיחיו

קאלטמאנן

נדפס ע"י ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' **משה לייב** וזוגתו מרת **אסתר שיינדל** שיחיו **חאנאוויטש**

הרה"ת ר' **ארי'** וזוגתו מרת **אסתר** שיחיו **קאלטמאנן**

ולעילוי נשמת

ר' **יוסף בנימין** ע"ה בן ר' **מנשה הי"ד**

